

متن پرسش

سلام خدمت استاد گرامی: بنده سواد کلاسیک دینی ندارم. اما مدتهاست به یک باوری رسیده ام که خواستم نظر جنابعالی را در این زمینه جویا شوم. به ما گفته شده که پیامبر مکرم اسلام (ص) خاتم پیامبران است و بنده هم این را باور دارم اما بنده فکر می‌کنم که دینی که ما اکنون به صورت رسمی به آن پایبندیم آخرین دین نیست در واقع پیامبر اکرم غیر از این دین رسمی دین دیگری را هم برای بشریت آورده اند و اما دلایل این سخن ۱. گفته شده که سلمان عقایدی دارد که اگر به ابوذر عرضه کند ابوذر وی را تکفیر خواهد کرد (پس این می‌طلبد که ما از دو دین صحبت کنیم) ۲. شنیده‌ام که یکی از اصحاب امام محمد باقر (ع) گفته است امام علیه السلام هزاران حدیث به من فرموده‌اند که من اجازه نقل عمومی را نداده‌اند (پس این می‌تواند دلیلی باشد که حداقل دین دیگری با پیروان دیگری وجود داشته باشد) ۳. ما شخصیتی داریم مثل ابن عربی که برخی وی را تکفیر و برخی وی را تقدیس می‌کنند که در هر دو گروه هم علمای بزرگی وجود دارند (و این می‌تواند نشانه‌ای از وجود دو دین باشد) ۴. همینطور شخصیتی مثل مولوی _ مثل ملاصدرا _ مثل علامه طباطبایی _ مثل سید علی قاضی و... که چنان اختلافات در موردشان شدید است که گویی ما با بیش از یک دین طرفیم. البته بنده گمانم می‌کنم پیامبر اکرم دو دین آورده‌اند که لازم و ملزوم یکدیگرند ولی مخالف هم نیستند آیا واقعاً اینگونه است؟

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: آری! همان‌طور که می‌فرمایید حقیقتاً شریعت محمدی «صلوات‌الله‌علیه‌وآله» ظاهری دارد و باطنی، و اتفاقاً در این زمانه آنچه نیاز بشر جدید است حاضرشدن در ظاهر و باطن شریعت است تا انسان ابعاد متعالی و درونی خود را باز یابد. باید توجه کرد که مشغول‌شدن به امور محسوس، حجاب درک بیشتر حقیقت خود می‌شود، حقیقتی که همواره در معرض الهام فجور و تقوای خود می‌باشد تا در مراقبه‌ای حضوری و زنده، حق را از باطل تشخیص دهد و بیش از پیش به خودش و بنیادش نزدیک گردد. این‌جا است که جایگاه تذکرات دینی برای دوری از حُب دنیا معلوم می‌شود، زیرا با حُب دنیا انسان از حقیقت خود فاصله می‌گیرد. موفق باشید